

Udvidet notat til statsrevisorerne
om
årsrapporterne for Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU)

I. Indledning

1. Statsrevisorerne anmodede mig på deres møde den 14. september 2005 om i et notat

- at redegøre for kvaliteten og informationsværdien af IFU's årsrapporter, herunder relevansen af at anvende skøn frem for realiserede nøgletal
- at vurdere om oplysningerne i årsrapporterne er egnede til at afgøre, i hvilket omfang IFU lever op til sit formål.

Statsrevisorerne henviste til, at IFU's årsrapporter bl.a. indeholdt oplysninger om årets investeringer i nye projekter, skøn for den heraf afledte beskæftigelseseffekt i Danmark samt skøn for antal arbejdspladser, som var skabt i værtslandet, samt til, at det af årsrapporten for 2004 fremgik, at IFU siden 1967 havde udført 528 projekter, der havde skabt beskæftigelse til 96.875 personer i værtslandene.

2. Notatet er udarbejdet på grundlag af offentligt tilgængelige oplysninger, oplysninger og materiale, som Rigsrevisionen løbende har tilvejebragt ved revisionen af IFU, samt oplysninger og materiale, som Rigsrevisionen har indhentet fra IFU ved udarbejdelsen af dette notat.

Et udkast til notat har været forelagt for Udenrigsministeriet og IFU. Udenrigsministeriet havde ingen bemærkninger til udkastet. IFU havde en enkelt bemærkning. Denne er indarbejdet i notatet.

3. Jeg kan i øvrigt oplyse følgende i anledning af statsrevisorernes anmodning:

II. Kort om IFU

4. IFU er oprettet som selvejende institution ved lov nr. 243 af 7. juni 1967 om teknisk samarbejde med udviklingslandene.

Fondens nugældende lovgrundlag findes i lov nr. 297 af 10. juni 1971 om internationalt udviklingssamarbejde, jf. lovbekendtgørelse nr. 541 af 10. juli 1998 og senere ændringer i lov nr. 410 og 411 af 6. juni 2002.

Fonden hører i dag under udviklingsministerens og dermed Udenrigsministeriets ressort.

Fonden har fra oprettelsen og senere fået tilført kapital fra staten. Ved fondens opløsning tilfalder dens nettoaktiver statskassen.

Fondens nugældende vedtægter er godkendt af ministeren den 23. februar 1998 og indeholder bl.a. bestemmelser om fondens formål, ledelse, regnskabsaflæggelse og revision mv.

5. Fondens formål er at fremme den erhvervmæssige udvikling i udviklingslandene i samvirke med dansk erhvervsliv.

Fonden ledes af en bestyrelse på 10 medlemmer. Ministeren udpeger bestyrelsens formand, næstformand og øvrige medlemmer for 3 år ad gangen.

Fondens forretninger forestås af en direktør, der ligeledes udnævnes af ministeren.

6. Bestyrelsen skal hvert år aflægge beretning og regnskab for fondens virksomhed til ministeren.

Bestyrelsen har fra og med regnskabsåret 2002 aflagt beretning og regnskab samlet i en årsrapport efter årsregnskabslovens regler. Fondens årsrapporter er på engelsk og har ikke udarbejdet danske oversættelser. I dette notat har Rigsrevisionen oversat citater fra IFU's årsrapporter til dansk.

7. I IFU's årsrapport for 2004 er fondens resultat opgjort til 30,5 mio. kr. og IFU's aktiver og egenkapital til henholdsvis 1.435,7 mio. kr. og 1.404,4 mio. kr.

8. Fondens årsrapporter revideres af en statsautoriseret revisor, der udpeges af ministeren efter indstilling fra bestyrelsen.

Samarbejdet mellem den statsautoriserede revisor og Rigsrevisionen er reguleret i en aftale om intern revision i henhold til rigsrevisorlovens § 9, stk. 2.

9. Lov om offentlighed i forvaltningen gælder ikke for IFU, jf. bekendtgørelse nr. 684 af 29. oktober 1987 om undtagelse af Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene fra lov om offentlighed i forvaltningen.

III. Generelt om kvaliteten og informationsværdien af IFU's årsrapporter

10. IFU er omfattet af årsregnskabsloven, fordi fonden driver erhvervsvirksomhed.

IFU er efter årsregnskabslovens regler kun forpligtet til at aflægge årsrapport efter lovens regler om virksomheder i klasse A, men IFU har valgt at aflægge årsrapport efter lovens regler om virksomheder i klasse C (store virksomheder), der stiller større krav til årsrapportens indhold end lovens regler for virksomheder i klasse A.

11. IFU's årsrapporter består af de lovpligtige dele for klasse C-virksomheder, dvs. en ledelsespåtegning, en ledelsesberetning, en resultatopgørelse, en balance, noter, herunder en redegørelse for anvendt regnskabspraksis og en opgørelse over bevægelserne i egenkapitalen, samt en pengestrømsopgørelse.

IFU's årsrapporter omfatter herudover forskellige supplerende beretninger mv.

Årsrapporten skal være retvisende og må ikke indeholde væsentlig fejlinformation.

Der er kun revisionspligt for de lovpligtige dele af årsrapporten, og revisionen af IFU's årsrapporter omfatter derfor kun de sider i årsrapporten, som indeholder de lovpligtige dele.

12. Den statsautoriserede revisor har for hvert af årene 2002, 2003 og 2004 forsynet IFU's årsrapport med en påtegning uden forbehold og supplerende oplysninger. Den statsautoriserede revisor konkluderer i påtegningen, at årsrapporten giver et retvisende billede af fondens finansielle stilling ved udgangen af regnskabsåret samt af resul-

tatet af fondens aktiviteter og pengestrømme i regnskabsåret i overensstemmelse med årsregnskabslovens regler. Ved påtegningen indestår revisor for, at årsrapporten med en høj grad af sikkerhed ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

Rigsrevisionen har ved sin revision gennemgået årsrapporterne og den statsautoriserede revisors arbejdsmateriale og har på dette grundlag samt efter drøftelser med den statsautoriserede revisor tilsluttet sig dennes konklusion.

13. Jeg har ved udarbejdelsen af dette notat vurderet, om kvaliteten og informationsværdien af IFU's årsrapporter kan forbedres.

Ved vurderingen har jeg sammenholdt IFU's årsrapporter med Finansministeriets regler om indholdet af statslige virksomheders årsrapporter, jf. Økonomistyrelsens vejledning af 28. januar 2004 om udarbejdelse af årsrapporter.

Finansministeriets regler gælder ikke for IFU, og formålet med sammenholdelsen er derfor alene at vurdere, om Finansministeriets regler indeholder elementer, der kan anvendes til at forbedre kvaliteten og informationsværdien af IFU's årsrapporter.

Et centralt element i Finansministeriets regler er et krav om fokus på opfyldelse af eksternt fastsatte mål. Dette krav er efter min opfattelse også relevant for IFU's årsrapporter. Finansministeriet regler indeholder herudover ikke krav, der efter min vurdering umiddelbart er relevante for en virksomhed som IFU.

IV. Oplysninger om opfyldelse af eksternt fastsatte mål i IFU's årsrapporter

14. Det eneste eksternt fastsatte mål for IFU er, at fonden har til formål at fremme den erhvervsmæssige udvikling i udviklingslandene i samvirke med dansk erhvervsliv.

Jeg finder, at et centralt udtryk for IFU's påvirkning af den erhvervsmæssige udvikling i udviklingslandene er beskæftigelseseffekten, dvs. den beskæftigelse, der faktisk er skabt i udviklingslandene ved IFU's investeringer i disse lande.

IFU's årsrapporter indeholder oplysninger om beskæftigelseseffekten, men der er alene tale om skøn over den forventede beskæftigelse og ikke den faktisk skabte beskæftigelse.

IFU har oplyst, at fonden arbejder på at give oplysninger i sine årsrapporter om den faktisk skabte beskæftigelse.

15. Den reviderede del af årsrapporterne indeholder oplysninger om beskæftigelses-effekten af investeringerne i regnskabsåret, og det fremgår klart, at der er tale om skøn over den forventede beskæftigelseeffekt.

I årsrapporten for 2004 er det således oplyst, at den skønnede jobskabelse af investeringerne i værtslandet i 2004 udgør 11.947 job, og i en tabel er de 11.947 job rubriceret som forventet beskæftigelse og fordelt på 30 nye projekter.

Fondens årsrapporter for 2002 og 2003 indeholder tilsvarende oplysninger.

16. Den ikke-reviderede del af årsrapporterne indeholder en oversigt over IFU's investeringer siden fondens oprettelse i 1967 og indtil udgangen af regnskabsåret. Oversigten indeholder en kolonne for beskæftigelseeffekten af hver enkelt investering. Kolonnen er forsynet med overskriften "Beskæftigelse – antal personer", og i bunden af kolonnen er det samlede antal beskæftigede personer sammentalt. Det samlede antal beskæftigede personer er i fondens årsrapport for 2002, 2003 og 2004 sammentalt til henholdsvis 78.196, 85.190 og 99.995. Det er angivet, at antallet af beskæftigede personer er det antal personer, der forventedes at blive beskæftiget på vurderingsstadiet. IFU har ved udarbejdelsen af dette notat oplyst, at der med vurderingsstadiet, menes det tidspunkt, hvor IFU besluttede at investere.

Oplysningerne kunne tydeliggøres ved at ændre overskriften til "Forventet beskæftigelse – antal personer" kombineret med en note om, at der er tale om den beskæftigelse, IFU forventede, da fonden besluttede at investere.

17. I den ikke-reviderede del af IFU's årsrapport for 2003 findes tillige en supplerende beretning om IFU's projekter med overskriften "500 projekter: 50 mia. kr. og 85.000 arbejdspladser".

Den supplerende beretning indeholder en tabel over investeringer fordelt på kontinenter og en tabel over investeringer fordelt på indkomst pr. indbygger opdelt i grupper.

Begge tabeller indeholder en kolonne, hvor beskæftigelse målt i antal personer er sammentalt til 85.190, men det fremgår ikke af den supplerende beretning, at der alene er tale om den forventede beskæftigelse på det tidspunkt, hvor IFU besluttede at investere.

18. I den ikke-reviderede del af IFU's årsrapport for 2004 findes tillige en supplerende beretning om en evaluering af IFU. I beretningen oplyses det, at det i evalueringen af IFU blev konkluderet, at IFU med over 500 projekter og over 90.000 arbejdspladser skabt i udviklingslandene rundt omkring i verden kan se tilbage på et stort antal positive resultater.

Tallet 90.000 fremstår således som en oplysning om den faktisk skabte beskæftigelse.

V. Afslutning

19. Jeg finder det positivt, at IFU har valgt at give flere oplysninger i sine årsrapporter, end fonden efter årsregnskabslovens regler er forpligtet til.

20. IFU's årsrapporter indeholder oplysninger om den forventede beskæftigelseseffekt af fondens investeringer i regnskabsåret. Da der ifølge sagens natur går nogen tid, fra en investering er foretaget, til beskæftigelseseffekten af investeringen opnås, finder jeg det velbegrundet, at fonden ikke bringer oplysninger om den faktiske beskæftigelseseffekt af fondens investeringer i regnskabsåret.

21. Det er min vurdering, at kvaliteten og informationsværdien af IFU's årsrapporter generelt er god.

22. Oplysninger i årsrapporterne om den forventede beskæftigelseseffekt bør dog præsenteres, så det klart og tydeligt fremgår, at der er tale om den forventede beskæftigelseseffekt og ikke den faktiske beskæftigelseseffekt.

23. IFU skal ved beslutninger om investeringer vurdere den forventede beskæftigelseseffekt.

Jeg finder det derfor relevant, at IFU i sine årsrapporter bringer oplysninger om den forventede beskæftigelseseffekt.

Årsrapporternes egnethed til at afgøre, i hvilket omfang IFU lever op til sit formål, kan dog efter min vurdering forbedres, hvis oplysningerne om den forventede beskæftigelseseffekt suppleres med oplysninger om den faktiske beskæftigelseseffekt.

Jeg har derfor med tilfredshed noteret mig, at IFU arbejder på at præsentere oplysninger i sine årsrapporter om den faktiske beskæftigelseseffekt.

Henrik Otbo